

Het standpunt van Stijn Cole

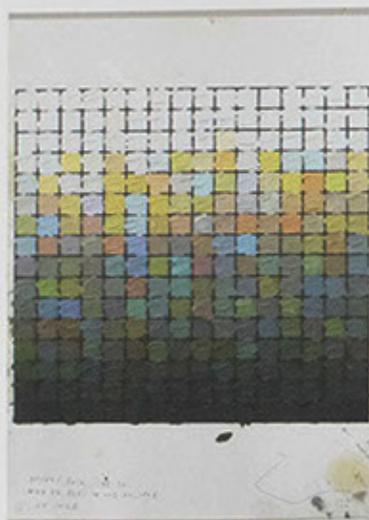
Ongeacht of hij nu werkt naar de natuur of haar in een schema onderbrengt, telkens weer spelen de wisselingen van licht en kleur, het verglijden van de tijd en de veranderingen van positie en schaal een rol in het werk van Stijn Cole. Cole heeft zich tot een kunstenaar ontpopt die, rondstruinend doorheen de kunstgeschiedenis en de echte en de digitale wereld, het landschap naar zijn eigen(tijdse) hand zet.

*1:1, potlood op papier, 125x185cm, 2017, installatie in het kasteel van Chimay.
(© Stijn Cole - Château de Chimay)*

'Alleen maar een tekening'

De boomtekeningen van Stijn Cole (Gent, 1978) voeren mij in één oogopslag terug in de tijd, naar de Britse kunstenaar John Constable (1776-1837). Het verhaal gaat dat William Blake bij het zien van een boomstudie van Constable uitriep: 'Dit is geen tekenen, maar inspiratie', waarop Constable geantwoord zou hebben dat hij 'alleen maar een tekening' had gemaakt. Constable schilderde het landschap van zijn jeugd in Suffolk, waar zijn vader langs de rivier de Stour molens had. Dat landschap wou hij zo waarheidsgetrouw mogelijk weergeven, niet volgens de stereotiepe regels van de academie, maar zoals hij het zag. Eenzelfde 'registrerende'

*Stop 6 01/04/2016 08:30 (km 1138) uit: 12 stops to Santiago 1:10000, olieverb op inkjetprint, 2016.
(© Stijn Cole)*

nuchterheid bezielt Stijn Cole en hoewel de context en het artistieke uitgangspunt niet te vergelijken zijn, monden ze bij hem ook uit in een zachtzinnige poëzie die het bestendige uit het veranderlijke distilleert en omgekeerd.

Werkelijkheid

Met kunst kreeg Stijn Cole als kind al te maken. Zijn oom langs vaders zijde, Willem Cole (1957), was leerling en assistent van Dan Van Severen en van beide kunstenaars hing werk in het ouderlijke huis. De 'objectieve' wijze waarop Willem Cole de mensen uit zijn omgeving in monochrome geometrische volumes of vlakken opslaat, inspireerde Stijn. Hij volgde in

Sint-Lucas Gent de opleiding reclame en stapte dan over naar de beeldhouwkunst. Na een geslaagde maar korte carrière als galerist gooide hij zichzelf in de kunst. Hij ging aan de slag met wat hem tot nu toe het meest boeit: hoe de werkelijkheid zich aan ons voordoet en hoe je als kunstenaar en toeschouwer daarmee omgaat. Cole registreert de werkelijkheid om ze vervolgens te abstraheren, om ze verder uit te puren in de richting van de intensiteit van het licht, van de veranderingen doorheen de tijd en de positie van kunstenaar en toeschouwer ten overstaan van die werkelijkheid. Hoewel hij de beeldhouwkunst de voorbije jaren links liet liggen, maakte Cole onlangs een afdruk in bijenwas van een fragmentje van de berg van Paul Cézanne, de Mont Saint-Victoire, die de Franse schilder als oefenterrein voor zijn revolutionaire omgang met de werkelijkheid gebruikte.

Ontdubbeling

Ik zie Coles tekeningen voor het eerst in Chimay, waar hij de voorbije zomer gastkunstenaar was in het Château en het Maison des Artistes. Met verbluffende nauwgezetheit heeft hij in potlood een uitsnede van twee bijzondere bomen uit het kasteelpark getekend. De tekeningen zijn gebaseerd op een foto die Cole doorheen een metalen frame genomen heeft om de kadering te bepalen. Een ronde plaat op de vloer geeft aan waar je je als toeschouwer moet positioneren om de tekening op schaal 1:1 te bekijken. Een reeks kleinere boomtekeningen laat Cole vergezeld gaan van een raster, een digitale omzetting van de kleuren van de foto in 16 x 16 vierkantjes, geordend van de donkerste kleuren onderaan naar de helderste bovenaan. Qua ontdubbeling van vorm en kleur kan dat tellen, maar toch wakkeren de vlakjes het kijken en de verbeelding aan, te meer omdat Cole ze met pasteuze verf een na een in de aangegeven kleur overschilderd heeft en doordat de ordening van donker naar licht een denkbeeldige horizon schept. De vlakjes mogen dan al de gedaante van de boom uitwissen, de aandacht wordt verplaatst naar het kleurenschaal van schors en blad, lucht en licht.

Colorscape

'Soms neem ik zelf foto's van een uitzicht, maar net zo goed ga ik via Google op zoek naar geschikte landschappen en kom ik terecht in Japan of Mexico. In een landschap zitten duizenden kleuren', licht Cole zijn werkwijze toe,

KNACK

28.06.2017

- Jan Braet

KUNSTARENA

60 journées d'été, fotoprint op bariet, 2016. (© Stijn Cole)

Sunrise 14/02/2017, vlag, 300 x 800 cm, voor het kasteel van Chimay, 2017. (© Stijn Cole)

"maar ik laat de computer de 256 meest aanwezige in zo'n foto ophalen." Dat digitale procedé heeft Cole al vaker toegepast, onder andere in 2015 toen hij op verzoek van curator Christa Vyvey met vijf andere Vlaamse kunstenaars 'op pelgrimstocht' gestuurd werd voor de tentoonstelling *El Camino - de weg tussen twee punten*. De roadtrip van Cole resulteerde in twaalf stopplaatsen die hij fotografeerde en omzette in 'colorscapes' van 256 gekleurde vlakjes. "Ik ben een documentaire kunstenaar, ik spreek alleen van wat je hier ziet, dit is een werkelijk landschap, geen romantisch", beklemtoont Cole. Als hij met zijn dochtertje van het ene 'eind van de wereld' in Finistère in Bretagne naar het andere op Cabo Fisterra in Galicië reist om een zonsopgang in drie richtingen vast te leggen en die vervolgens transformeert tot abstracte triptieken, buigt hij een romantische traditie om naar een objectieve feitelijkheid van afnemend licht.

Timescape

Het licht begeleidt het verglijden van de tijd, die onvatbare omstandigheid die ons leven voortdrijft en ritmeert. Cole registreert de tijd door het licht te fotograferen, hoe het helder wordt doorheen de dag en wegdeem-

stert bij zonsopgang. Met de technologie van vandaag beproeft hij datgene waar de impressionisten 150 jaar geleden al naar op zoek waren: hoe een kunstenaar de visuele sensatie en veranderingen van het licht zo getrouw mogelijk kan weergeven. Op een locatie met een bijzondere betekenis (omdat ze verwijst naar de tentoonstellingsplek of naar het werk van een andere kunstenaar, zoals *Ondergaande zon in juni* van Emile Claus of het werk *Sixante journées de travail* van Marthe Wéry) neemt Cole gedurende een bepaalde tijdspanne om de minuut een foto van de lucht. De computer verwerkt elk beeld tot een gemiddelde kleur die Cole vervolgens chronologisch naast elkaar monteert in een horizontale reeks, een timescape vol fijne schakeringen waarop je de toe- of afname van het licht kan lezen. Voor het Kasteel van Chimay maakte Cole een vlag van de zonsopgang in het stadje op 14 februari 2017, een lang bewegend doek van schitterend efemere blauw nuances, niet alleen mooi om te zien, maar bovendien een geraffineerd saluut aan de schilderkunst, aan onze digitale wereld en aan de prinselijke site.

Horizon

Cole houdt van het uitbenen van de kunst en haar tradities. Een landschapsschilder kiest zijn horizon, het is de ruggengraat van zijn compositie, de lijn waar lucht en aarde mekaar raken. In het begin is er alleen de lijn of omgekeerd, als je uit landschapsschilderijen of -foto's alle invullingen elimineert blijft alleen de lijn over. Die werkt Cole vervolgens af met bluekey erboven en greenkey eronder. Chromakey is een techniek waarbij men filmt tegen blauwe of groene achtergrond en die nadien vervangt door andere beelden. Coles reductie is een bezinning op het kijken, op het onbewuste op zoek gaan van onze blik naar de lijn in de verte die het landschap ordent, of het nu in de natuur of bij het zien van een landschap op schilderij of foto is. Als Cole vervolgens zijn landschap herhaalt, het groen en blauw telkens 11 procent donkerder gemaakt, zie je de avond vallen. Ook een portret van Titiaan met een raam met uitzicht op het landschap, zet hij over in een wit vlak met enkel een kleine rechthoek met onnatuurlijk groen en blauw op de plaats van het raam, de horizonlijn op ooghoogte van de toeschouwer. De horizon op ooghoogte plaatsen is ook een van de dada's van Cole die hij zo consequent mogelijk tracht toe te passen bij het ophangen van zijn werk.

Ongezien

Misschien klinkt de beschrijving van Coles werkmethode heel technisch, maar het resultaat van zijn aanpak is onverwacht zinnelijk, poëtisch en intelligent. Het werk van Cole is een visuele en tactiele neerslag van de natuur, van het licht en de tijd die hij vangt en als een onafhankelijke identiteit terug zichtbaar maakt. De zoektocht van de kunst herhaalt zich, maar bij kunstenaars die ertoe doen is de uitkomst 'ongezien'.

Het Kasteel van Chimay nodigt elk jaar een Belgische kunstenaar uit voor een tentoonstelling. Dit jaar was het de beurt aan Stijn Cole. Marie-Jo Lafontaine, Koen Vanmechelen, Hans Op de Beeck en Jean-Luc Moerman gingen hem voor. www.chateaudechimay.be

Sabine Alexander is kunsthistoricus en redactrice van *Kunstijdschrift Vlaanderen*.